

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
01 4735 531
gp@zagovornik-rs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Podpisnik: Miha Lobnik
Izdajatelj certifikata: Republika Slovenija
Serijska št. certifikata: 5c 9c 18 4a 00 00 00 00
Datum poteka certifikata: 10.03.2026
Datum in čas podpisa: 12:40, 06.11.2024
Referenčna številka: 0706-10/2024/2

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
Mag. Bojan Kumer, minister

Langusova ulica 4
1000 Ljubljana

E: gp.mope@gov.si

Številka: 0706-10/2024/2

Datum: 6. 11. 2024

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti o upoštevanju pravice ljudi z invalidnostmi do vstopa s psom vodnikom na javnih linijskih prevozi

Spoštovani,

na podlagi 21. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) izdaja Zagovornik načela enakosti (Zagovornik) Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo (MOPE) priporočilo, da zagotovi, da bodo izvajalci javnih linijskih prevozov (koncesionarji) ljudem z invalidnostmi omogočali vstop s psom vodnikom, psom pomočnikom ali terapevtskim psom na avtobuse. V zadnjih dneh je bil v medijih predstavljen primer, ki kaže, da nekateri vozniki avtobusov ne spoštujejo teh zakonskih obveznosti.

Zagovornik MOPE priporoča, da vse izvajalce gospodarske javne službe javnega linijskega prevoza potnikov (koncesionarje) pisno obvesti o obveznem spoštovanju pravic ljudi z invalidnostmi do brezplačnega in neoviranega vstopa s psom vodnikom, psom pomočnikom ali terapevtskim psom. To med drugim izhaja iz določil 1. in 2. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo, petega in šestega odstavka 16. člena Zakona izenačevanja možnosti invalidov ter 13. člena Zakona o zaščiti živali. Od koncesionarjev naj zahteva, naj o tem ustrezno izobrazijo voznike avtobusov.

Zagovornik prosi ministrstvo za pisni odziv v roku 20 dni od prejema priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:

- naslovníkom (po e-pošti),
- zbirka dok. gradiva.

V vednost:

- Predsednica Republike Slovenije (gp.uprs@predsednica-slo.si)
- Državni zbor (gp@dz-rs.si)
- Državni svet (gp@ds-rs.si)
- Vlada RS (gp.gs@gov.si)
- Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (gp.drsi@gov.si)
- Svet za invalide Republike Slovenije (svetzainvalide-rs.mdds@gov.si)
- Varuh človekovih pravic (info@varuh-rs.si)
- Nacionalni svet invalidskih organizacij (info@nsios.si)
- Društvo distrofikov Slovenije (info@društvo-distrofikov.si)
- Združenje gluhoslepih Slovenije Dlan (info@gluhoslepi.si)
- Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (info@zveza-gns.si)
- Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije (info@zveza-slepih.si)
- Zveza paraplegikov Slovenije (info@zveza-paraplegikov.si)

Priloga:

- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika št. 0706-10/2024/2

UTEMELJITEV STROKOVNE SLUŽBE ZAGOVORNIKA K PRIPOROČILU ŠT. 0706-10/2024/2

Zagovornik MOPE priporoča, da vse izvajalce gospodarske javne službe javnega linijskega prevoza potnikov (koncesionarje) pisno obvesti o obveznem spoštovanju pravic ljudi z invalidnostmi do brezplačnega in neoviranega vstopa s psom vodnikom, psom pomočnikom ali terapevtskim psom. To med drugim izhaja iz določil 1. in 2. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo, petega in šestega odstavka 16. člena Zakona izenačevanja možnosti invalidov ter 13. člena Zakona o zaščiti živali. Od koncesionarjev naj zahteva, naj o tem ustrezno izobrazijo voznike avtobusov.

Zagovornik je z namenom pregleda stanja na področju dostopnosti javnega avtobusnega prevoza novembra 2023 pripravil posebno poročilo o tem, ali je javni prevoz prilagojen senzorno oviranim, kot to določa zakonodaja.¹ Iz ugotovitev izhaja, da je javni medkrajevni avtobusni prevoz senzorno oviranim večinoma nedostopen.

Nevladne organizacije so Zagovorniku v okviru priprave posebnega poročila poročale, da lahko osebe (vozniki, sprevodniki, prodajalci na blagajnah) senzorno oviranim olajša ali oteži prevoz in pot. Organizacije so navedle, da nekateri vozniki avtobusov ne poznajo zakonodaje, ki senzorno oviranim omogoča, da vstopajo s psom vodnikom. Več nevladnih organizacij je poročalo, da vozniki avtobusov njihovim članom odklanjajo vožnjo s psi vodniki ali pa jim za prevoz psa vodnika želijo dodatno zaračunati.

Na podlagi teh ugotovitev je Zagovornik MOPE v sklopu posebnega poročila med drugim priporočil, naj v javne razpise kot pogoj za podelitev koncesije izvajalcem za izvajanje gospodarske javne službe javnega linijskega prevoza potnikov doda obvezno usposobljenost voznikov o pravicah ljudi z invalidnostmi do vstopa s psom vodnikom, pri čemer jim vozniki ne smejo zaračunati dodatnih stroškov. Po petem odstavku 16. člena Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) se namreč osebi za uporabo pripomočka za premagovanje gibalne in senzorne oviranosti (psi vodniki in drugi psi pomočniki, invalidski voziček) ne smejo zaračunati dodatni stroški. Šesti odstavek 16. člena ZIMI določa, da je treba tem osebam zagotoviti nemoten vstop in izstop tudi na avtobusnih postajališčih. Po 13. členu Zakona o zaščiti živali pa morajo imeti osebe, ki jih spremljajo psi vodiči, psi pomočniki ali terapevtski psi, vstop v sredstva javnega prevoza. Tem psom tudi ni treba imeti nagobčnika.

MOPE je Zagovorniku v odgovoru na priporočila (št. dokumenta 070-21/2023-2570-4; 12. 12. 2023) med drugim navedlo, da je v osmem odstavku 45. člena Zakona o prevozih v cestnem prometu opredeljena pravica do uporabe pripomočkov za premagovanje ovir za gibalno in senzorno ovirane osebe. Med te se prištevajo psi vodniki, drugi psi pomočniki in invalidski vozički, za katere jim izvajalec javne službe linijskega prevoza potnikov ne sme zaračunavati dodatnih stroškov. Zapisalo je tudi: *»Zato menimo, da pravice ni potrebno posebej določati kot pogoj za podelitev koncesije za izvajanje gospodarske javne službe v medkrajevnem linijskem potniškem prometu«.*

Iz medijskih objav zadnje dni in iz pisma Nacionalnega sveta invalidskih organizacij izhaja, da imajo ljudje z invalidnostmi še vedno težave pri uporabi avtobusnih prevozov ob podpori psov vodnikov (ali psov pomočnikov oziroma terapevtskih psov). Nekateri vozniki avtobusov ne poznajo zakonodaje in posledično otežujejo nekaterim potnikom uresničevanje pravice do enake obravnave.

¹ Posebno poročilo je Zagovornik posredoval tudi MOPE. Posebna poročila Zagovornika so dostopna na: <https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/posebna-porocila/>.

Na podlagi teh dejstev Zagovornik priporoča MOPE, da pisno obvesti vse izvajalce gospodarske javne službe javnega linijskega prevoza potnikov (koncesionarje) o obveznem spoštovanju zakonskih določil in s tem pravic ljudi z invalidnostmi. Od koncesionarjev naj zahteva, naj o tem ustrezno izobrazijo voznike avtobusov.